

JU-JITSU - ŁAGODNA SZTUKA WALKI

Ju-jitsu jest tradycyjną japońską sztuką walki, wywodzącą się od starożytnej formy walki bu-do. W wersji oryginalnej poza Japonią prawie nie spotykana. Nazwa „ju-jitsu” oznacza w języku japońskim „łagodna sztuka walki”. Wy tłumaczeniem tej nazwy jest fakt, iż w ju-jitsu nie używano broni, ale także możliwość zastosowania tej sztuki walki do obezwładnienia przeciwnika, nie czyniąc mu poważnego uszczerbku na zdrowiu. Dwie podstawowe zasady ju-jitsu to: „Ustąp, aby zwyciężyć” oraz „minimum wysiłku, maksimum skuteczności”.

Ustalenie korzeni ju-jitsu jest trudne, ponieważ najwcześniejsze dzieje Japonii kryją w sobie wiele tajemnic i niejasności. Okoliczności pojawienia się tam i rozwoju pierwszych form walki wręcz możemy poznać dzięki źródłom pisanim, a w szczególności kronikom. W nich właśnie zawarte są wzmianki o praformach ju-jitsu, tzn. o sumo i yawara. W walkach tych używano zarówno chwytów, jak i kopnięć.

Ju-jitsu znane dzisiaj rozwinęło się na dobre w XV-XVI w. Źródła pochodzące z tego okresu mówią o istnieniu w Japonii ok. 20 szkół tej sztuki walki. Adepti ju-jitsu przede wszystkim doskonalili swoją zręczność, refleks oraz ogólną sprawność fizyczną, oraz uczyli się róż-

Na zdjęciu przedstawieni są zawodnicy ju-jitsu w trakcie zdawania egzaminu na stopień (pierwszy od lewej: M. Walczuk, autor artykułu).

nych kombinacji rzutów, uników, chwytów i ciosów.

Istnieje wiele legend o powstaniu ju-jitsu, jednak najprawdopodobniej jest to sztuka walki rdzennie japońska. Jedna z nich mówi o lekarzu z Nagasaki o imieniu Akiyama, który po wieloletnich podróżach po Dalekim Wschodzie oraz zdobyciu doświadczeń w dziedzinie medycyny i walki wręcz, powrócił do kraju i będąc przekonany, iż rodzime systemy walki wręcz nie są skuteczne, zaczął je modernizować i udoskonalać. Techniki opracowane przez Akiyamę pozwalały, przy zachowaniu odpowiedniego dystansu, na szybkie i skuteczne unieszkodliwienie przeciwnika. W tym samym czasie samurajo-

wie posługiwali się sztuką walki mieczem zwaną ken-jitsu. Wytrącenie miecza samurajowi powodowało, że stawał on się bezbronny i podatny na działania przeciwnika. Akiyama opracował system pozwalający obezwładnić nacierającego wroga za pomocą kombinacji zręcznych uników, rzutów i ciosów. Takie właśnie samurajskie techniki były wane ju-jitsu i starannie strzeżone, gdyż ich znajomość decydowała o przegranej lub wygranej bitwie. Dlatego też zdradę tajników sztuki karano śmiercią.

Japońskie szkoły ju-jitsu uczyły nie tylko walki „pustymi rękami”, ale także posługiwania się różnorodnymi rodzajami broni,

Dokończenie na s. 7

JU-JITSU - ŁAGODNA...

Dokończenie ze s. 6

jak np. wakizashi (krótkim mieczem), tanto (długim nożem), tam-bo (krótkim kijem) oraz innymi wchodzącymi w zakres sztuki walki kobu-jitsu (kobudo), jak tonfa czy nunchaku. Jednak w zakres „form czystego ju-jitsu” wchodziły tylko formy walki wręcz. W Japonii sztuka ju-jitsu stanowiła uzupełnienie innych technik wojennych z użyciem broni.

Okres od XII do XV w. był dla Japonii okresem licznych wojen, które przyczyniły się do rozwoju sztuki wojennej, czyli bugei, w której skład wchodziło: posługiwanie się łukiem (kyu-jitsu), kopią (yari-jitsu), mieczem (ken-jitsu) oraz jazdy konnej (kiba-jitsu), a także jako uzupełnienie wcześniejszych technik także walka wręcz, czyli ju-jitsu. Za ważną, a nawet wyższą metodę walki wręcz uważano także technikę atemi-waza, która polegała na atakowaniu miejsc wrażliwych na ciele przeciwnika.

W okresie XV-XVI w., w czasach panowania shoguna Toku

gawy, w Japonii nastąpił rozkwit ju-jitsu. Stało się ono narodową walką wręcz i taką pozostało do XIX w.

Ju-jitsu we współczesnej formie pojawiło się w XIX i XX w. W tym okresie zostało zreaktywowanych wiele szkół i systemów, jednak były one dużo bardziej dostępne dla ogółu społeczeństwa. Jednym z takich systemów było judo, które powstało w drugiej połowie XIX w. Innym systemem wywodzącym się z ju-jitsu jest brazylijskie ju-jitsu, które jednak odrzuca japońską tradycję (w jej miejsce istnieją elementy charakterystyczne dla kultury Brazylii) oraz koncentruje się na walce w parterze i z jednym nieuzbrojonym przeciwnikiem. Jego taktyka polega na sprowadzeniu przeciwnika do parteru, unieruchomieniu go i wykonaniu techniki kończącej, dźwigni bądź duszenia, zmuszającej go do poddania się. Uderzeń w ogóle się nie stosuje. Ze względu na skuteczność tych technik oraz możliwość obezwładnienia przeciwnika nie czyniąc mu poważnej krzywdy, weszły one w

skład wielu policyjnych i wojskowych systemów bojowych i samoobronnych.

W Polsce ju-jitsu jest najwcześniej znaną i uprawianą sztuką walki. Za początek jego rozwoju w naszym kraju uważa się okres międzywojenny, kiedy to weszło ono w skład wyszkolenia policji i wojska, a w niektórych klubach także cywile mogli się zapoznawać z tą sztuką walki. Niestety, mimo przychylności władz i społeczeństwa, nie zyskało ono większej popularności. Po II wojnie światowej, ze względu na popularność judo, nastąpiła marginalizacja znaczenia ju-jitsu. Przez lata ju-jitsu nie miało własnej organizacji, a przełomem w tej dziedzinie było powstanie w 1985 r. Krajowej Rady Instruktorów Sztuki Walki Ju-Jitsu. Trzy lata później powstało Polskie Centrum Ju-Jitsu, a później, już w latach 90., zaczęły powstawać dalsze organizacje, skupiające wybitnych instruktorów. Większość z nich posiada atestację organizacji międzynarodowych. Ćwiczone są różne odmiany tej sztuki, od skrajnie tradycyjnej aż po systemy nowoczesne, ciągle żywe i rozwijające się.

Mateusz Walczuk, kl. 0h

Adres do strony internetowej Polskiego Związku Ju-Jitsu:

<http://www.jujitsu.pl/>